sienelėje. Kai kuriose šukėse duobutės pradurtos kiaurai. Puodų dugneliai plokšti, šukių paviršius lygus, brūkšniuotas ir smulkiai grublėtas. Visos puodų šukės su mineralinėmis priemaišomis molyje.

Be titnagų ir keramikos, dar aptikta: akmeninė gludinimo plokštė, gludinto akmeninio kirvio su skyle kotui fragmentas, akmeninių tinklo pasvarų, gyvulių kaulų su pjovimo ir gludinimo žymėmis.

Dusios ežero gyvenvietės VIII kasinėjimai baigti. Gyvenvietė egzistavo senajame žalvario amžiuje ir yra datuojama II tūkstantmečio pr. Kr. viduriu. Paminklas priklauso Brūkšniuotosios keramikos kultūrai.

Tomas Ostrauskas

Pakretuonės akmens amžiaus gyvenvietė III

Gyvenvietė aptikta ir pradėta tyrinėti 1986 m. A.Girininko (žr. ATL 1986 ir 1987 metais. V., 1988. P.7-9), tyrimai pratęsti 1992-1993 m. (žr. ATL 1992 ir 1993 metais. V., 1994. P.9-10).

1994 m. buvo ištirtas 4x10 m dydžio plotas į V nuo 1992-1993 m. perkasų. Po samanomis slūgsojo 14-21 cm storio pilko miškožemio sluoksnis, giliau - 6-15-23 cm rudo geležingo smėlio sluoksnis. Jo paviršiuje išryškėjo keletas tamsiai pilkų ir juosvų dėmių su angliukais. Didžioji jų dalis - čia augusių medžių kelmų vietos. Su akmens amžiaus gyvenviete sietinas duobes sauso oro sąlygomis buvo galima užfiksuoti tik pagal titnago, perdegusių kauliukų, keramikos fragmentų koncentraciją. Spalva jos išsiskirdavo tik apatinėje rudo smėlio sluoksnio dalyje. Tikslesnė šių akmens amžiaus gyvenvietės objektų interpretacija šiuo metu nėra įmanoma.

Po rudu smėliu buvo gelsvai balkšvas, gilyn šviesėjantis smėlis. Radiniai glūdėjo beveik tolygiai išsidėstę pilko miškožemio ir rudo geležingo smėlio sluoksniuose. Jie sudarė 35-40 cm storio kultūrinį sluoksnį. 1994 m. gyvenvietės tyrinėjimų metu surinkta medžiaga iš esmės yra vienalytė ir priskirtina viduriniojo neolito Narvos kultūrai.

Surinkta tik 30 nedidelių neornamentuotų keramikos, liesintos augalinėmis priemaišomis, fragmentų. Turtingoje titnago medžiagoje (819

vnt.) yra pavienių dirbinių ir nuoskalų, besiskiriančių stora melsva patina. Jie turėtų priklausyti ankstesniam laikotarpiui nei didžioji kolekcijos dalis, laikotarpiui. Viduriniojo neolito titnago apdirbimas pasižymi plačiu vienagalių skaldytinių skeltėms skelti ir mikrorėžtukinės technikos skelčių dalijimui panaudojimu. Dėl žaliavos stokos rasti skaldytiniai buvo galutinai suvartoti. Būdingesni viduriniojo neolito titnago dirbinių tipai: nelygiašonės trapecijos, ašmenėliai iš skelčių ir jų dalių statmenai retušuotais galais ir šonu, gausūs netaisyklingi gremžtukų ir grandukų tipo dirbiniai, suformuoti amorfinių nuoskalų ir skaldytinių dalių šonuose. Tarp 20 stambių akmens dirbinių pažymėtina: galąstuvų dalys, muštukai, kaitinimo akmenys, pasvaras, grąžto laikiklis (?) su išsigludinusia duobute.

Pakretuonės akmens amžiaus gyvenvietės III medžiaga, kaip ir panaši medžiaga iš Žeimenio ežero I, Šaltaliūnės, Pakretuonės IV akmens amžiaus gyvenviečių, pagal titnago apdirbimo techniką bei dirbinių tipus leistų daryti prielaidą apie galimą ankstesnį negu pateiktasis anksčiau šių gyvenviečių radinių kompleksų datavimą - t.y. IV tūkstantmečio pr. Kr. viduriu-III tūkstantmečio pr. Kr. pradžia. Netiesiogiai tai paremtų ir ankstesnis Šukinės duobelinės keramikos kultūros datavimas Rytų Pabaltijyje.

Tomas Ostrauskas, Valdas Steponaitis

Šaltaliūnės akmens amžiaus gyvenvietė

1994 ir 1995 m. LKPC pratęsus Šaltaliūnės akmens amžiaus gyvenvietės tyrinėjimus (žr. ATL 1990 ir 1991 metais. V., 1992. T.1. P.29-31; ATL 1992 ir 1993 metais. V., 1994. P.20-23), buvo atkastas 284 m2 plotas - visa išlikusi gyvenvietės dalis. Ištirtas P ir PV gyvenvietės pakraštys bei 24 m^2 plotas gyvenvietės Š dalyje. 1994 m. tirtame plote aptikus nežinomą pilkapio griovį, nustatyta, kad virš gyvenvietės dalies buvo nedidelis suplokštėjęs pilkapis. 1995 m. jis buvo ištirtas, surinkta akmens amžiaus medžiaga iš sampilo ir ištirtas gyvenvietės kultūrinis sluoksnis po juo.

Po velėna bei samanomis glūdėjo 8-17 cm pilko miškožemio sluoksnis su